

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Контрольні завдання
з навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКА СИСТЕМА"
для студентів напряму підготовки 6.030508
"Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 1 від 31.08.2011 р.

Укладачі: Холодна Ю. Є.
Рац О. М.

K65 Контрольні завдання з навчальної дисципліни "Банківська система" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання / укл. Холодна Ю. Є., Рац О. М. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 32 с. (Укр. мов.)

Наведено різні варіанти тестів і практичних завдань, що дозволять дотримуватись індивідуального підходу в оцінюванні вмінь та навичок студентів. Подано перелік основної та додаткової літератури, який допоможе студентам зорієнтуватися у формуванні базової інформації для виконання завдань.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання.

Вступ

Банківська система, яка є основою фінансово-кредитних відносин, відіграє важливу роль у реформуванні економічної структури держави. Виступаючи важливим елементом відтворення структури економіки, банківські інститути організовують рух та перерозподіл ресурсів суспільства в їх грошовому виразі. Саме банки виконують важливу функцію мобілізації тимчасово вільних коштів і перетворення їх у реальний капітал за допомогою здійснення різноманітних кредитних, інвестиційних та інших операцій, забезпечуючи таким чином потребу економіки в додаткових ресурсах.

Формування та успішне функціонування банківської системи України, входження вітчизняних фінансово-кредитних інститутів у міжнародний бізнес значною мірою залежить від кваліфікації та знань банківських працівників.

Контрольні завдання проводяться з метою перевірки знань та вмінь, що отримані під час вивчення навчальної дисципліни "Банківська система".

Вирішення контрольних завдань студенти виконують у такій послідовності:

1. Обирають варіант контрольної роботи згідно з останньою цифрою залікової книжки.

2. Виконують тестові завдання.

3. Проводять необхідні розрахунки з практичних завдань та формулюють висновки та пропозиції щодо поліпшення наведеної у завданні ситуації.

Сформульовані варіанти контрольних робіт дозволяють охопити повне коло питань з навчальної дисципліни "Банківська система" відповідно до структури робочої програми.

Контрольні завдання

Варіант 1

1. Тести:

1. Який метод дозволяє банку зменшувати коливання в доходах від цінних паперів, гарантує відсутність значних втрат:

а) метод "штанги";

б) метод довгострокового розподілу коштів;

в) метод процентних очікувань.

2. Відношення суми грошових коштів, їх еквівалентів та поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань має назву:

- а) коефіцієнта загальної ліквідності;
- б) коефіцієнта поточної ліквідності;
- в) коефіцієнта миттєвої ліквідності.

3. Об'єктами довгострокового кредитування можуть бути :

- а) здійснення екологічних заходів;
- б) купівля цінних паперів;
- в) будівництво нових підприємств;
- г) правильні відповіді а) та в);
- ґ) усі відповіді правильні.

4. Споживчий кредит є різновидом:

- а) банківського кредиту;
- б) державного кредиту;
- в) комерційного кредиту;
- г) міжнародного кредиту.

5. Якщо заборгованість за кредитом прострочена від 8-ми до 90-а днів та відсотки за ним сплачуються з максимальною затримкою від 8-ми до 30-ти днів, то обслуговування боргу вважається:

- а) добрим;
- б) слабким;
- в) незадовільним.

6. Комерційні банки можуть виконувати наступні операції з векселями:

- а) андерайтинг;
- б) індосамент;
- в) банківський переказ;
- г) переоблік.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Банк випустив депозитні сертифікати номіналом 3 500 грн на строк 6 місяців з нарахуванням процентів у розмірі 14 % річних. Визначити суму нарахованих процентів, які сплатить банк власникові депозитного сертифікату після визначеного терміну.

Завдання 2

Залишок коштів на рахунку підприємства "Мрія" склав 60 тис. грн. До обслуговуючого банку надійшли такі документи:

- а) чек на виплату заробітної плати на суму 20 тис. грн;
- б) платіжна вимога на основі рішення суду на виплату коштів за авторським договором – 25 тис. грн;
- в) платіжне доручення на перерахування коштів до Пенсійного фонду – 10 тис. грн;
- г) строкове зобов'язання за позичкою 15 тис. грн;
- ґ) платіжне доручення – сплата за аренду приміщення – 5 тис. грн.

Вкажіть які документи та в якому порядку будуть прийняті працівником банку до виконання.

Завдання 3

До територіального управління НБУ надійшов пакет документів для реєстрації Національним банком України акціонерного банку. За даними установчого договору, підписаного засновниками банку та засвідченого відбитком їх печатки, до складу засновників банку ввійшли:

ПАТ "Дністер", що купує акції банку в сумі, еквівалентній 20 % статутного капіталу банку;

ПАТ "Київбанк" – має акції у сумі, еквівалентній 35 % статутного капіталу банку;

ПАТ "Рейно" – сума акцій становить 18 % статутного капіталу.

Кошти на формування статутного капіталу нового банку в розмірі, передбаченому чинним законодавством України та установчими документами банку, акумульовані засновниками банку на накопичувальному рахунку у повному обсязі.

Необхідно пояснити, чи має право територіальне управління НБУ підтримати відповідне клопотання засновників про державну реєстрацію банку? Визначити, у який термін кошти з накопичувального рахунку повертаються учасникам банку в разі відмови реєстрації банку.

Варіант 2

1. Тести:

1. Письмове розпорядження клієнта банку, який його обслуговує, на перерахування відповідної суми грошових коштів зі свого рахунку:

- а) розрахунковий чек;
- б) платіжна-вимога доручення;

- в) платіжне доручення;
- г) безвідзивний акредитив;
- г') об'ява на внесення готівки.

2. Найбільша кількість готівкових коштів знаходить до комерційного банку від:

- а) торговельної виручки;
- б) вкладів громадян;
- в) сплати комунальних послуг;
- г) від транспортних підприємств.

3. До реквізитів простого векселю не відносять :

- а) найменування платника;
- б) найменування "вексель";
- в) строк платежу;
- г) просте і нічим не зумовлене зобов'язання сплатити певну суму.

4. Банківські рахунки в іноземній валюті бувають:

- а) бюджетні;
- б) поточні;
- в) анонімні;
- г) усі відповіді правильні.

5. Вид акредитива, відповідно до якого заздалегідь бронюються кошти в повній сумі на окремому рахунку:

- а) покритий;
- б) револьверний;
- в) відзивний;
- г) невідзивний;
- г') непокритий.

6. У Типових рекомендаціях НБУ щодо базових платіжних умов зовнішньоторговельних контрактів підкреслено, що при визначенні валюти платежу для розрахунків за експортними контрактами слід застосовувати:

- а) вільно конвертовану валюту 1-ї групи Класифікатора іноземних валют НБУ;
- б) лише національну валюту;
- в) лише євро;
- г) лише долар США;
- г') будь-яку валюту відповідно до умов контракту.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Визначити період нарахування відсотків банком за кредитами за умови, що початковий капітал у розмірі 400 тис. грн зростає до 470 тис. грн, з використанням простої процентної ставки – 24 % річних.

Завдання 2

Розрахувати можливу суму кредиту під заставу цінних паперів. Розрахунки провести у табл. 1.

Таблиця 1

Розрахунок допустимого кредиту під заставу векселів

№ п/п	Показник	Значення
1	Співвідношення заборгованості до забезпечення	65 %
2	Ліміт кредиту	21 тис. грн
3	Сума векселів, прийнятих у заставу	12 тис. грн
4	Сума заборгованості	6 тис. грн
5	Імовірна заборгованість	
6	Вільний ліміт заборгованості	
7	Допустимий додатковий кредит	

Завдання 3

Банк обслуговує різні підприємницькі структури. Деякі з них (перелік подається далі) звернулися до банку з проханням, щоб він з огляду на специфіку діяльності кожної підприємницької структури запропонував їм використовувати ту чи іншу форму безготівкових розрахунків або спосіб платежу:

будівельно-монтажне управління – з заводом залізобетонних конструкцій за поставки виробів, коли поставки рівномірні та постійні;

фізична особа – з торговельною організацією за придбаний легковий автомобіль;

будівельна організація – зі своїми працівниками за належними їм коштами, які компенсують витрати на відрядження, у разі перебування працівників у населеному пункті, де немає банків;

швейна фабрика – з бюджетом за внесками до нього сум податків, зборів, інших обов'язкових платежів;

домобудівний комбінат – з металобазою для завершення розрахунків за актом звірки взаємної заборгованості підприємств;

швейна фабрика – з шовковим комбінатом за фактично відвантажену ним тканину;

деревообробний комбінат – з лісгоспами, що розташовані в іншій місцевості, з якими комбінат має разові господарські зв'язки за поставками лісопродукції;

молочний завод – з продторгом за поставки молочної продукції у склотарі;

будівельна організація – з цегельним заводом, коли цегла відвантажується автомобільним транспортом покупця.

Необхідно визначити, які форми розрахунків або спосіб платежу доцільно використовувати в кожному конкретному разі, і пояснити чому. У яких випадках банк депонує кошти клієнтів при організації безготівкових розрахунків?

Варіант 3

1. Тести:

1. Посередницькі операції з цінними паперами, які здійснюються банками від імені, за рахунок та на користь клієнтів мають назву:

- а) емісійні;
- б) клієнтські;
- в) інвестиційні;
- г) трастові.

2. Вартість цінного паперу, що дорівнює частці власного капіталу емітента, яка припадає на одну акцію:

- а) емісійна;
- б) ліквідаційна;
- в) курсова;
- г) номінальна;
- г') балансова.

3. Каси, які працюють на прийом готівкових коштів протягом операційного дня та після його закінчення мають назву:

- а) операційні;
- б) прибуткові;
- в) вечірні;
- г) усі відповіді правильні.

4. Банківські кредитні операції можливо класифікувати як стандартні, під контролем, субстандартні за:

- а) ступенем ризику;
- б) цільовим спрямування;
- в) залежно від погашення боргу;
- г) методами надання.

5. Вид акредитива, відповідно до якого заздалегідь бронюються кошти в повній сумі на окремому рахунку:

- а) покритий;
- б) револьверний;
- в) відзивний;
- г) невідзивний;
- г') непокритий.

6. Овердрафт – це:

- а) довгостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту;
- б) короткостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту в межах залишку коштів на поточному рахунку;
- в) короткостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту понад його залишок на поточному рахунку в цьому банку в межах заздалегідь обумовленої суми шляхом дебетування його рахунку;
- г) форма консорціумного кредитування.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

До банку 20 січня 2012 р. надійшли від переробного підприємства такі платіжні доручення:

№ 15 від 8 січня на перерахування коштів у сумі 17 тис. грн фермерському господарству за одержану сільськогосподарську продукцію;

№ 25 від 20 січня на 32 тис. грн для попередньої оплати рахунку цукрового заводу за цукор;

№ 30 від 20 січня — на перерахування колективному сільськогосподарському підприємству авансу в рахунок майбутніх поставок продукції на суму 40 тис. грн;

№ 31 від 20 січня — на перерахування прибуткового податку до бюджету на суму 12 тис. грн;

№ 32 від 20 січня — для переказу через підприємство зв'язку заробітної плати працівникам, які перебувають у відрядженні в іншому населеному пункті, на суму 8 тис. грн;

№ 33 від 20 січня — на перерахування машинобудівному заводу авансу в рахунок майбутніх поставок обладнання на 25 тис. грн.

На поточному рахунку консервного комбінату на початок операційного дня 20 січня знаходилось 115 тис. грн.

Необхідно:

1. Визначити, які платіжні доручення і в якій послідовності будуть прийняті банком до виконання?

2. Протягом якого часу з дати заповнення платіжне доручення приймається банком до виконання?

3. Що таке попередня оплата товарів, послуг та виконаних робіт?

4. Відмінність попередньої оплати товарів, послуг та виконаних робіт від авансових платежів.

Завдання 2

Згрупувати показники діяльності банку на активи та пасиви та проаналізувати їх структуру за даними табл. 2.

Таблиця 2

Показники діяльності банку

№ з/п	Показник	Сума, тис. грн
1	Вклади фізичних осіб	32 000
2	Міжбанківські кредити та депозити	36 500
3	Кредити, надані суб'єктам господарювання	25 000
4	Кредити, надані іншим банкам	78 000
5	Кошти бюджету та позабюджетних фондів	5 500
6	Кошти від НБУ	2 300
7	Субординований борг	8 600
8	Кредити, надані фізичним особам	9 000
9	Кошти суб'єктів господарювання	125 000
10	Вкладення в цінні папери	16 800
11	Інвестиційні вкладення	55 000

Завдання 3

Банк має таку інформацію: розмір кредиту –15 тис. грн; термін дії кредиту – 2 роки; річна ставка процента – 17 %, дохід позичальника за місяць – 3 650 грн; витрати позичальника в місяць – 1 750 грн.

Визначити:

1. Суму складних процентів.
2. Розмір боргу клієнта банку.
3. Коефіцієнт платоспроможності фізичної особи, якщо погашення кредиту виконується рівними долями.

Варіант 4

1. Тести:

1. Банк може здійснювати банківську діяльність після:

- а) реєстрації в НБУ;
- б) формування статутного капіталу;
- в) отримання ліцензії;
- г) одержання свідоцтва про державну реєстрацію.

2. Банківські спілки займаються:

- а) наданням рекомендацій;
- б) наданням кредитів;
- в) підприємницькою діяльністю;
- г) банківською діяльністю.

3. Реінвестиції — це:

- а) початкові інвестиції, або нетто інвестиції;
- б) початкові інвестиції плюс прибуток і амортизаційні відрахування від реалізації проекту;
- в) вільні грошові кошти, що залишились на підприємстві після сплати податків;
- г) процент за користування кредитом.

4. Інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок:

- а) позичкових фінансових коштів інвесторів;
- б) власних фінансових ресурсів;
- в) бюджетних коштів;
- г) усі відповіді правильні.

5. Платою за користування кредитом є:

- а) позичковий відсоток;
- б) дивіденди;

в) комісія;

г) премія.

6. Банк не може надати кредит:

а) підприємствам для придбання товарно-матеріальних цінностей;

б) підприємствам, проти яких порушено справу про банкрутство;

в) підприємства, які мають прострочену заборгованість за раніше отриманими позиками і несплаченими відсотками;

г) правильні відповіді – б) та в).

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Визначити розмір депозитів та вкладів, які можуть бути використані банком як ресурси.

Банк здійснює операції із залучення грошових коштів населення у вклади і депозити. На 12-е травня на рахунках громадян нараховувалося – 12,0 млн грн. Того ж дня надходження коштів становило 0,2 млн грн, а сума видатків – 8 млн. грн. Облікова ставка НБУ становила 5 % річних, а депозитна ставка, передбачена в договорі, – 17 % річних.

Завдання 2

Банк залучає депозит на суму 700 тис. грн терміном на 6 місяців з виплатою відсотків після закінчення строку дії договору. Нарахування відсотків здійснюється щомісячно за ставкою 10 % річних. Визначити загальний дохід вкладника при обчисленні його за простими процентами та суму депозиту при погашенні.

Завдання 3

До установи Національного банку України для реєстрації нового банку надійшов пакет таких документів:

бізнес-план банку;

заява про реєстрацію банку;

протокол установчих зборів;

установчий договір;

статут акціонерного комерційного банку;

висновок регіонального Управління НБУ щодо реєстрації акціонерного комерційного банку;

висновок про відповідність приміщення акціонерного комерційного банку вимогам НБУ;

довідка про забезпечення акціонерного комерційного банку технічними засобами для виконання банківських операцій;

довідка про наявність професійно придатних перших осіб акціонерного комерційного банку;

Необхідно зазначити, які ще документи необхідно подати до установи НБУ для реєстрації комерційного банку.

Варіант 5

1. Тести:

1. Норматив адекватності регулятивного капіталу відображає:

а) здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань;

б) обмеження ризику, що пов'язаний з операціями вкладання коштів банку до статутних фондів установ та підприємств;

в) здатність банку своєчасно і повному обсязі розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

2. До реквізитів простого векселю не відносять:

а) найменування платника;

б) найменування "вексель";

в) строк платежу;

г) просте і нічим не зумовлене зобов'язання сплатити певну суму.

3. В Україні міжбанківські розрахунки можуть здійснюватись:

а) через систему електронних платежів (СЕП) Національного банку України;

б) через систему масових електронних платежів;

в) за допомогою SWIFT;

г) усі відповіді правильні.

4. Згідно діючого законодавства кількість засновників банку в країні може бути:

а) один;

б) не менше 3-х;

в) не більше 3-х;

г) скільки завгодно.

5. Письмове розпорядження клієнта банку, який його обслуговує, на перерахування відповідної суми грошових коштів зі свого рахунку:

- а) розрахунковий чек;
- б) платіжна вимога-доручення;
- в) платіжне доручення;
- г) безвідзивний акредитив;
- г') об'ява на внесення готівки.

6. Остаточне рішення про видачу кредиту приймає:

- а) відповідальний працівник кредитного відділу;
- б) керівник банку;
- в) Кредитний комітет;
- г) керівник кредитного відділу.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Дивіденди на звичайні акції підвищились на 7,5 %. Найближчими роками акціонери банку сподіваються на збереження цих темпів приросту. Останній річний дивіденд становив 3,50 грн за акцію. Ставка доходу – 14 %.

Ринкова ціна акції – 25,10 грн.

Визначити:

- а) внутрішню вартість звичайної акції;
- б) внутрішню норму доходності.

Завдання 2

Банк уклав угоду на інкасацію векселів з векселедержателем – товариством "Вірта". Угодою передбачається прийняття на інкасо лише доміцільованих векселів зі строком погашення не менш як 10 днів від дня прийняття їх на інкасо. Банк бере на себе зобов'язання пред'явити до платежу векселя, виходячи з умов самих векселів, а також зарахувати суми одержаних коштів за векселями на поточний рахунок товариства "Вірта".

Векселедержатель, у свою чергу, зобов'язується в день здійснення платежу за векселями сплатити банку комісійну винагороду за інкасування векселів у розмірі 2 % незалежно від повноти оплати векселів векселедавцем. За несплату (неповну сплату) комісійної винагороди векселедержатель сплачує пеню в розмірі 0,04 % за кожний день прострочення платежу від несплаченої суми. У такому самому порядку і в такому самому

розмірі несе відповідальність і банк за несвоєчасність зарахування коштів на рахунок векселедержателя.

18-го квітня до банку надійшли на інкасо такі векселі (табл. 3).

Усі векселі, прийняті банком на інкасо, були оплачені платником своєчасно. Кошти за векселем, оплаченим платником у розмірі 95 тис. грн, були зараховані банком на рахунок товариства із запізненням на 8 днів.

Необхідно визначити які векселі будуть прийняті банком на інкасо та які санкції будуть застосовані сторонами одне до одного за невиконання умов угоди.

Таблиця 3

Векселі на інкасо

№ п/п	Вид векселя	Дата пред'явлення векселя до платежу	Номінальна вартість векселя, тис. грн
1	Переказний, доміцільований	29.04	25
2	Переказний, доміцільований	25.04	45
3	Переказний	12.05	82
4	Переказний, доміцільований	13.05	72
5	Простий, доміцільований	13.05	87

Завдання 3

Визначити норматив максимального розміру кредитного ризику банку на одного контрагента за даними табл. 4. Зробити відповідні висновки щодо виконання вимог НБУ за цим показником.

Таблиця 4

Показники діяльності банку

№ п/п	Показники	Сума, млн грн
1	Заборгованість за кредитами, що надані небанківській установі	1 520
2	Строкові депозити, що розміщені в іншому банку	1 140
3	Боргові цінні папери, випущені банком у торговому портфелі банку	1 296
4	Заборгованість за фінансовим лізингом	1 145
5	Акції з нефіксованим прибутком	1 944
6	Гарантії поручительства, що надані банком одному контрагенту	80
7	Зобов'язання з кредитування, що надані банком одному контрагенту	320
8	Уставний капітал банку	8 300
9	Регулятивний капітал банку	9 450

Варіант 6

1. Тести:

1. НБУ може відкликати ліцензію, якщо:

- а) банк не виконав жодної банківської операції протягом року з дня отримання ліцензії;
- б) документи, що подані для отримання ліцензії, містять недостовірну інформацію;
- в) банком було порушено законодавство та умови ліцензії;
- г) усі відповіді правильні.

2. Банківська холдингова група — це:

- а) банківське об'єднання, до якого входять виключно представництва банків;
- б) банківське об'єднання, до якого входять виключно банки;
- в) банківське об'єднання, материнському банку якого повинно належати не менш 40 % акціонерного капіталу;
- г) банківське об'єднання, до якого входять банки та інші фінансові установи.

3. До нетрадиційних банківських операцій і послуг належать:

- а) лізингові операції;
- б) факторинг;
- в) форфейтинг;
- г) усі відповіді правильні.

4. Залучення банком депозитів юридичних і фізичних осіб підтверджується:

- а) договором з відкриттям банківського рахунку;
- б) договором банківського вкладу (депозиту) з видачею ощадної книжки;
- в) договором банківською вкладу (депозиту) з видачею ощадного (депозитного) сертифіката або видачею іншого документа, що підтверджує внесення грошової суми або банківських металів;
- г) усі відповіді правильні.

5. Кредитоспроможність позичальника – це:

- а) здатність позичальника повністю та у визначений строк розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями;
- б) можливість кредитора надати кредит;
- в) можливість позичальника одержувати прибуток;
- г) здатність позичальника достроково погасити кредит.

6. Банківські спілки займаються:

- а) наданням рекомендацій;
- б) наданням кредитів;
- в) підприємницькою діяльністю;
- г) банківською діяльністю.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Станом на 01.12.2010 р. для покриття можливих витрат за кредитними операціями банку був сформований резерв по кредитах: стандартних – 3 000 грн; під контролем – 7 500 грн; субстандартних – 4 500 грн; сумнівних – 8 500 грн; безнадійних – 9 500 грн.

Провести коригування суми резерву, враховуючи стан кредитного портфеля за станом на 01.01.2011 р. (табл. 5)

Таблиця 5

Забезпечення кредитів за категорією кредитної операції

Кредити, що класифіковані за рівнем ризику	Сума кредиту, тис. грн	Вид забезпечення кредиту		
		нерухоме майно, грн	державні цінні папери, грн	гарантії КМУ, грн
Стандартні	150 000	200 000		
Під контролем	200 000		250 000	
Субстандартні	130 000			130 000
Сумнівні	100 000		100 000	
Безнадійні	18 000			26 000
Всього, кредитний портфель	598 000	200 000	350 000	156 000

Завдання 2

Зборами акціонерів банку оголошено дивіденди за простими акціями в розмірі 10 000 грн. Визначити дохід, який у розрахунку на одну акцію отримає власник пакета 200 простих акцій номінальною вартістю 25 грн кожна, якщо частка акціонера в капіталі банку становить 5 %.

Завдання 3

Статутний фонд комерційного банку становить 120 млн грн і розподілений на 9 тис. звичайних та 1-у тис. привілейованих акцій. Усі акції мають однаковий номінал. Балансовий прибуток, що одержаний банком за звітний рік, становить 9 млн грн. Податок на прибуток дорівнює 22 %. Банк для вкладників банку встановив депозитну процентну ставку в розмірі 27 % річних. Фіксована ставка дивідендів за привілейованими акціями встановлена на рівні 35 %.

Загальними зборами акціонерів затверджений такий порядок розподілу банківського чистого прибутку: 10 % на створення резервного фонду, 40 % – на створення інших фондів банку, що формуються за рахунок прибутку, 50 % – на виплату дивідендів.

Після розподілу прибутку та виплати дивідендів деякі акціонери банку мають намір продати свої прості акції, які були куплені ними раніше за номіналом. На дату реалізації акцій курсова вартість акції становила 2 500 грн.

Необхідно:

1. Визначити розмір прибутку, який буде розподілений між акціонерами.
2. Який розмір дивідендів буде виплачений за простими та привілейованими акціями?
3. Визначити розмір кінцевого доходу акціонерів після продажу ними простих акцій.

Варіант 7

1. Тести:

1. Поточними торговельними операціями в іноземній валюті є такі:

- а) здійснення обмінних операцій з іноземною валютою та платіжними документами в іноземній валюті;
- б) виплата готівкової іноземної валюти за чеками та пластиковими картками фізичним особам (резидентам та нерезидентам);
- в) купівля платіжних документів в іноземній валюті фізичним особам;
- г) операції на міжбанківському валютному ринку України.

2. Поточними неторговельними операціями є такі розрахунки:

- а) операції на міжбанківському валютному ринку України;
- б) виплата готівкової іноземної валюти на витрати, що пов'язані з відрядженням;
- в) оплата товарів (робот та послуг) з використанням чеків і пластикових карток;
- г) усі відповіді правильні.

3. Інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок:

- а) позичкових фінансових коштів інвесторів;
- б) власних фінансових ресурсів;
- в) бюджетних коштів;
- г) усі відповіді правильні.

4. Банківські рахунки в іноземній валюті бувають:

- а) бюджетні;
- б) поточні;
- в) анонімні;
- г) усі відповіді правильні.

5. Банківські кредитні операції можливо класифікувати як стандартні, під контролем, субстандартні за:

- а) ступенем ризику;
- б) цільовим спрямування;
- в) залежно від погашення боргу;
- г) методами надання.

6. До доходів банку від операційної діяльності відносять :

- а) нараховані і сплачені відсотки за поточними рахунками клієнтів;
- б) відсотки та комісійна винагорода минулих років, що отримана в поточному році;
- в) створений фонд матеріального стимулювання робітників.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

За даними табл. 6 розрахуйте теперішню вартість наступних проєктів, порівняйте їх і зробіть висновки. Норма дохідності для обох проєктів становить 12 %.

Доходи та витрати за проектами

Рік	Проект А		Проект Б	
	Доходи, грн	Витрати, грн	Доходи, грн	Витрати, грн
1	6 000	6 000	10 000	3 000
2	7 000	4 000	10 000	3 000
3	12 000	4 000	10 000	3 000
4	20 000	4 000	10 000	3 000

Завдання 2

Банк залучає депозит на суму 2 500 грн. терміном на 4 роки з виплатою відсотків після закінчення строку дії договору. Нарахування відсотків здійснюється щомісячно за ставкою 15 % річних. Визначити щорічний та загальний дохід вкладника за умови, що щорічно відбувається капіталізація відсотків.

Завдання 3

Згідно з розрахунками спеціалістів банку потрібно підвищити поточний обсяг банківського кредитування на 10 %.

Діяльність банку характеризується показниками, приведеними в табл. 7 та 8.

Банк здійснює такі види операцій, що пов'язані з вкладенням фінансових ресурсів, як кредитування юридичних і фізичних осіб, а також операції з цінними паперами. При цьому на їх здійснення спрямовується:

70 % власного капіталу банку;

53 % засобів до запитання клієнтів банку;

100 % строкових коштів клієнтів і міжбанківських кредитів банку.

Прибуток від іншої діяльності банку складає 500 тис. грн. До фонду дивідендів спрямовується 20 % прибутків банку після оподаткування.

При визначенні величини коштів, що вкладаються в активні операції, необхідно враховувати середній рівень обов'язкового резервування – 10 %.

Показники діяльності банку з залучення ресурсів

Вид банківських ресурсів	Сума, тис. грн	Вартість, % річних
Власний капітал, усього		
у тому числі:		
статутний фонд	6 200	–
загальні резерви	98	–
прибуток минулих років	150	–
Залучені ресурси, усього		
у тому числі:		
кошти до запитання суб'єктів господарської діяльності	1 400	10
строкові кошти суб'єктів господарської діяльності	820	15
міжбанківські кредити	700	17

Показники діяльності банку з розміщення ресурсів

Напрями розміщення ресурсів	Частка в загальному обсязі активних вкладень, %	Доходність, % річних
Кредитування юридичних осіб	50	20
Кредитування фізичних осіб	25	27
Вкладення в цінні папери	25	15

Необхідно:

Визначити найбільш прийнятний для банку варіант збільшення об'єму кредитування за рахунок:

а) зміни порядку розподілу прибутку (зменшення її долі, що направляється до фонду дивідендів, і збільшень за рахунок цього об'ємів кредитування);

б) додаткового залучення ресурсів у вигляді строкових депозитів фізичних осіб по ставці 16 %.

Варіант 8

1. Тести:

1. До інвестицій не належать:

- а) грошові кошти;
- б) цільові банківські вклади;
- в) запатентовані "ноу-хау" ;
- г) рухоме та нерухоме майно.

2. Овердрафт – це:

- а) довгостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту;
- б) короткостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту в межах залишку коштів на поточному рахунку;
- в) короткостроковий кредит, який надається банком надійному клієнту понад його залишок на поточному рахунку в цьому банку в межах заздалегідь обумовленої суми шляхом дебетування його рахунку;
- г) форма консорціумного кредитування.

3. Банківська корпорація – це юридична особа:

- а) засновниками якої є виключно філії банків;
- б) засновниками та акціонерами якої є виключно банківські представництва;
- в) засновниками та акціонерами якої можуть бути виключно банки;
- г) засновниками та акціонерами якої є фізичні особи.

4. Банк вкладникові за договором банківського вкладу відкриває такий рахунок:

- а) поточний;
- б) депозитний;
- в) ощадний;
- г) розрахунковий.

5. До реквізитів простого векселю не відносять:

- а) найменування платника;
- б) найменування "вексель";
- в) строк платежу;
- г) просте і нічим не зумовлене зобов'язання сплатити певну суму.

6. Кредитний ризик – це:

- а) ризик неповернення позики;
- б) ризик втрати підприємством платоспроможності;

- в) ризик неповернення відсотків за користування позичкою;
- г) ризик неповернення позики та відсотків за користування нею.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Тратта видана на суму 2 млн. грн. зі сплатою 17.11.2010 р. Власник векселя розготівкував його в банку 23.09. 2010 р. за обліковою ставкою 18 %. Період, що залишився до кінця терміну, дорівнює 55 дням. Визначте чому дорівнює отримана при обліку сума та сума дисконту.

Завдання 2

У банк звернулися три клієнти за позикою. Сума кредитної заявки в усіх клієнтів однакова – 10 000 тис. грн. У цьому банку два клієнти мають кошти на депозитному рахунку, в одного клієнта – 850 тис. грн, а в другого – 650 тис. грн. Ставка за користування кредитом в банку становить 22 %, за депозитом – 18,5 %. Визначити суми платежів, які сплатять позичальники за користування кредитом.

Завдання 3

Банку з метою додержання економічних нормативів НБУ необхідно залучити із зовнішніх джерел 12 млн грн. Банк уже має в обігу 4 млн простих акцій номінальною вартістю 2,3 грн кожна і сукупні активи обсягом 500 млн. грн за розміру акціонерного капіталу в 130 млн грн. Банк передбачає отримати близько 50 млн грн сукупних доходів, а поточні витрати здійснювати на рівні, який не перевищує 40 млн грн. Діюча ставка податку на прибуток – 22 %.

Перед керівництвом банку стоїть завдання залучити кошти в розмірі 12 млн грн за рахунок вибору одного з трьох зазначених далі способів:

- а) емісії 1 млн. нових простих акцій номінальною вартістю 12 грн;
- б) емісії привілейованих акцій із ставкою дивіденду 10 % і номінальною вартістю 12 грн кожна;
- в) реалізації на 12 млн грн субординованих капітальних боргових зобов'язань із купонною ставкою 12 %.

Необхідно визначити найбільш доцільний спосіб залучення коштів. Зробити обґрунтовані висновки.

Варіант 9

1. Тести:

1. Остаточне рішення про видачу кредиту приймає:

- а) відповідальний працівник кредитного відділу;
- б) керівник банку;
- в) Кредитний комітет;
- г) керівник кредитного відділу.

2. Вид акредитива, відповідно до якого заздалегідь бронюються кошти в повній сумі на окремому рахунку:

- а) покритий;
- б) револьверний;
- в) відзивний;
- г) невідзивний;
- г') непокритий.

3. Цінні папери за якими емітент не несе зобов'язання повернути кошти, інвестовані в його діяльність, але які не надають їх власникам право на участь в управлінні діяльності емітента:

- а) пайові;
- б) боргові;
- в) похідні.

4. Відношення суми грошових коштів, їх еквівалентів та поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань має назву:

- а) коефіцієнта загальної ліквідності;
- б) коефіцієнта поточної ліквідності;
- в) коефіцієнта миттєвої ліквідності.

5. До кредитних платіжних інструментів належать:

- а) перекази у системі СВІФТ;
- б) простий вексель;
- в) ордерний чек;
- г) поштовий переказ;
- г') банківська тратта.

6. Найбільш сприятлива умова оплати для експортера:

- а) інкасо;
- б) 100 %-ий аванс;
- в) акредитив;
- г) відкритий рахунок;
- г') оплата після надходження товару.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

Початкові інвестиції – 82 000 грн (закупівля обладнання) – розраховані на 5 років. Відомо, що за 5 років ліквідаційна вартість обладнання становитиме 15 000 грн. Щорічні витрати, що пов'язані з реалізацією проекту, – 9 000 грн. Амортизація нараховується рівномірно.

Грошові надходження за роками: 1 рік – 25 000 грн.; 2 рік – 26 000 грн.; 3 рік – 27 000 грн.; 4 рік – 28 000 грн.; 5 рік – 29 000 грн.

Розрахувати дохідність інвестицій (ROI).

Завдання 2

Визначити дохід вкладника від депозиту за складними і простими відсотками. Депозит на суму 900 тис. грн розміщений у банку строком на три роки зі сплатою доходу з розрахунку 17,5 % річних.

Завдання 3

Банк приймає депозити на 6 місяців за ставкою 17 % річних, на 9 місяців за ставкою 18,5 % річних і на рік за ставкою 20 % річних. Визначити суму, яку отримає власник депозиту 28 000 грн у всіх трьох випадках за умови нарахування:

- а) простих відсотків щомісячно за методом 30/360;
- б) складних відсотків щомісячно за методом 30/360.

Варіант 10

1. Тести:

1. Кредитний портфель банку — це:

- а) сукупність усіх позик, які видані банком;
- б) сукупність усіх позик, які надані банку;
- в) правильні відповіді а) та б);
- г) правильна відповідь відсутня.

2. До основних форм забезпечення кредитів належать:

- а) застава, гарантія;
- б) гарантія, поручительство, поліс;
- в) іпотека, застава, гарантія, поручительство;
- г) поручительство поліс.

3. Інвестиції в грошові активи – це:

- а) придбання акцій та інших цінних паперів;
- б) придбання прав на участь в управлінні інших фірм і боргових прав;
- в) придбання обігових коштів;
- г) портфельні інвестиції.

4. Споживчий кредит є різновидом:

- а) банківського кредиту;
- б) державного кредиту;
- в) комерційного кредиту;
- г) міжнародного кредиту.

5. Здійснення капітальних чи фінансових інвестицій за рахунок прибутку отриманого від інвестиційних операцій – це:

- а) прями інвестиції;
- б) портфельні інвестиції;
- в) інвестиції від реінвестиції.

6. Письмове розпорядження клієнта банку, який його обслуговує, на перерахування відповідної суми грошових коштів зі свого рахунку:

- а) розрахунковий чек;
- б) платіжна-вимога доручення;
- в) платіжне доручення;
- г) безвідзивний акредитив;
- г') об'ява на внесення готівки.

2. Практичні завдання:

Завдання 1

У портфелі банку на продаж обліковується група цінних паперів з фіксованим дисконтним доходом: вид цінного папера – депозитний сертифікат на пред'явника. Кількість – 2 шт; номінал – 5 000 грн; депозити придбано з дисконтом 12 % від номіналу; строк сплати – 1 рік; ставка KIBOR – 15 % річних. Розрахувати резерв під операції банку з цінними паперами.

Завдання 2

Банк виконує операції, які згідно з чинним законодавством здійснюються лише за рахунок власних коштів. Баланс банку містить такі показники (табл. 9).

Показники діяльності банку

№ п/п	Статі балансу	Роки, тис. грн	
		2009 р.	2010 р.
1	Статутний фонд зареєстрований	6 300	10 800
2	Резервний фонд	1 850	2 740
3	Емісійні різниці	2 350	1 920
4	Фонди економічного стимулювання	2 100	180
5	Прибуток звітнього року	3 092	650
6	Власні цінні папери банку в портфелі на продаж	1 590	450
7	Нематеріальні активи	190	970
8	Резерви страхування активних операцій банку	940	1 420
9	Несплачений зареєстрований статутний фонд	290	330
10	Капітальні вкладення в нематеріальні активи	200	2 320
11	Результати індексації основних засобів	1 630	39 200
12	Вкладення в дочірні компанії	1 510	37 900
13	Вкладення в акції акціонерних товариств і підприємств	780	4 600
14	Вкладення в асоційовані банки	3 990	4 700
15	Вкладення в асоційовані небанківські установи	110	6 310

Необхідно визначити операції, які банки виконують лише за рахунок власних коштів.

Завдання 3

У 2010 р. банком були залучені грошові кошти строком на сім місяців на суму 17 000 грн на умовах:

- а) щомісячної виплати простого проценту (19,5 % річних);
- б) виплати складного проценту (16,5 % річних).

Необхідно розрахувати суму відсотків, використовуючи різні методи розрахунків. Вибрати більш вигідний для клієнтів варіант.

Критерії оцінювання контрольних завдань наведено в табл. 10

Критерії оцінювання контрольних завдань

Номер завдання	Бал	Критерії оцінювання
1	2	3
1 (тести)	1	1–3 правильні відповіді
	2	4–6 правильних відповідей
3 (практичне завдання 1)	1	Зроблена спроба розв'язання завдання, допущені помилки в розрахунках, наведена неправильна трактовка показників, немає аналізу результатів, відсутні висновки, завдання виконано неповністю
	2	Завдання частково виконано, наведені формули, але допущені помилки в розрахунках, не вказані одиниці вимірювання, неповний аналіз результатів
	3	Завдання виконано у повному обсязі, наведені правильні формули або обґрунтовано логіку розв'язання завдання, вказані одиниці вимірювання, наведено висновки
3 (практичне завдання 2)	1	Зроблена спроба розв'язання завдання, допущені помилки в розрахунках, наведена невірна трактовка показників, немає аналізу результатів, відсутні висновки, завдання виконано неповністю
	2	Завдання частково виконано, наведені формули, але допущені помилки в розрахунках, не вказані одиниці вимірювання, неповний аналіз результатів
	3	Завдання виконано у повному обсязі, наведені правильні формули або обґрунтовано логіку рішення завдання, вказані одиниці вимірювання, наведено висновки

1	2	3
4 (практичне завдання 3)	1	Зроблена спроба розв'язання завдання, допущені помилки в розрахунках, наведена неправильна трактовка показників, немає аналізу результатів, відсутні висновки, завдання виконано неповністю
	2	Завдання частково виконано, наведені формули, але допущені помилки в розрахунках, не вказані одиниці вимірювання, неповний аналіз результатів, наведено неправильні висновки
	3	Завдання виконано, наведені правильні формули або обґрунтовано логіку рішення завдання, але не вказані одиниці вимірювання, наведено неповні висновки, не достатньо обґрунтований аналіз результатів
	4	Завдання виконано, наведені правильні формули або правильно обґрунтована логіка рішення завдання, вказані одиниці вимірювання, зроблено аналіз, висновки повні

Рекомендована література

Основна

1. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. В. Васюренко – К. : Знання, 2008. – 318 с.
2. Дзюблюк О. В. Банківські операції: підручник / О. В. Дзюблюк, Я. І. Чайковський та ін. – Тернопіль :ТНЕУ, 2009. – 694 с.
3. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. для студ. ВНЗ. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : Університетська книга, 2007. – 522 с.
4. Коваленко В. В. Банківська система України : монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина та ін. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 187 с.
5. Копилюк О. І. Банківські операції : навч. посіб. / О. І. Копилюк, Г. В. Бондарчук-Грита. – К. : Знання, 2010. – 447 с.
6. Косова Т. Д. Банківські операції : навч. посібник / Т. Д. Косова, О. Р. Циганов ; Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк : Норд-Прес; ДонДУУ, 2008. – 350 с.
7. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посіб. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. – К. : УБС НБУ : Знання, 2010. - 390 с.
8. Крупка М. І. Банківські операції : підручник / М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г. Пайтра ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 311 с.
9. Холодна Ю. Є. Банківські операції: Конспект лекцій. / Ю. Є. Холодна ; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2006. – 124с.
10. Фурсова В. А. Банківські операції : навч. посіб. для практич. занять / В. А. Фурсова ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Х. : ХАІ, 2010. – 56 с.

Додаткова

11. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексєєнко, Т. М. Парасій-Вергуненко ; Київський національний економічний ун-т – К. : КНЕУ, 2003. – 600 с.

12. Кириченко О. А. Банківський менеджмент : підручник / О. А. Кириченко, В. І. Міщенко, В. П. Щербань та ін. – К. : Знання, 2005. – 832 с.

13. Пшик Б. І. Інвестиційне кредитування : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Національний банк України; Львівський банківський ін-т. / Б.І. Пшик – Л. : ЛБІ НБУ, 2005. – 292 с.

14. Банківська система України: проблеми становлення і удосконалення / Швайка Михайло Андрійович; упоряд., заг. ред. Овсянникова О. М. ; Асоц. деп. Верховної Ради України / Швайка М. А. – К. : Вид-во Київ. міжнар. ун-ту, 2010. – 760 с.

Ресурси мережі Інтернет

13. Про банки і банківську діяльність: Закон України. затв. Постановою Верховної Ради України від 11.01.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.

14. Про Національний банк України: Закон України. Затв. Постановою Верховної Ради України № 679-14 від 30.05.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Контрольні завдання з навчальної дисципліни

"БАНКІВСЬКА СИСТЕМА"

для студентів напряму підготовки

6.030508 "Фінанси і кредит"

спеціалізації "Банківська справа"

всіх форм навчання

Укладачі: **Холодна Юлія Євгеніївна**

Рац Ольга Миколаївна

Відповідальний за випуск **Колодізєв О. М.**

Редактор **Шаповал Г. В.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2012 р. Поз. № 106.

Підп. до друку

Формат 60×90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,0. Обл.-вид. арк. 2,5. Тираж

прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.